

Norsk Botanisk Forening

Toårsmelding 2022-2023 for Norsk Botanisk Forening

Innledning	3
Årene 2022 og 2023	3
Organisasjon	4
Arbeidsprogram 2022-2023	6
Øke kunnskapen og interessen for norsk flora	6
1. Oppfordre / hjelpe til med å arrangere innføringskurs / videregående kurs i botanikk og kartlegging som er åpne for alle.	6
2. Styrke foreningens arbeid med kartlegging, floravokteri og validering av artsfunn.	10
3. Være mer synlig i offentligheten, ved å levere artikler/kronikker/debattinnlegg i pressen, og ved å invitere presse og TV til arrangementer.	12
4. Bli kjent med det digitale landskapet og forsøke å utnytte det. (2023)	13
Jobbe for bevaring av trua og viktige naturtyper og planter	13
5. Sette i gang skjøtsel og dugnader for å ta vare på truede arter og begrense spredning av fremmede arter. Videreføre nasjonal dugnad for å fjerne fremmede arter.	13
6. Videreføre godt samarbeid med Sabima, de andre biologiforeningene og interesseorganisasjoner innenfor relevante fagområder. Videreutvikle samarbeidet med Artsdatabanken og Miljødirektoratet. .	14
7. Arbeide for å bevare nærnatur og 100-meterskoger. (2023)	15
Få en sterk og aktiv organisasjon	16
8. Videreutvikle design og funksjonalitet på vår nettside, samt innføre dette for grunnorganisasjonene. Nettsidene bør være oppdaterte og aktuelle hele tiden.	16
9. Få et godt digitalt medlemssystem som kan benyttes av grunnorganisasjonene og NBF sentralt. Jobbe for at aktivitetskalenderen tas i aktiv bruk i grunnorganisasjonene.	16
10. Arbeide for å øke kapasiteten i sentraladministrasjonen og hovedstyret til å besvare henvendelser fra tillitsvalgte og gi raske tilbakemeldinger.	16
11. Ha oppdaterte Facebook-sider og oppfordre og hjelpe grunnorganisasjonene til å ha det samme....	17
12. Arbeide etter et årshjul som gjøres kjent for alle grunnorganisasjonene for å sikre forutsigbarhet og god kommunikasjon i foreningen.	17
13. Opplæring og oppfølging av ulike ledd i organisasjonen i voksenopplæringsloven og bruk av voksenopplæringsmidler. (2023)	18
Få flere medlemmer	18
14. Jobbe for rekruttering av nye medlemmer og lage aktivitetstilbud for alle aldersgrupper, nybegynnere og viderekommende.	18

Innledning

Norsk Botanisk Forening (NBF) er en frivillig, landsdekkende organisasjon for alle som er interessert i å lære om ville planter, moser og lav i naturen uavhengig av forkunnskaper og kunnskapsnivå. Foreningen består av 16 grunnorganisasjoner, et hovedstyre, og en administrasjon med daglig leder, redaktør og en organisasjonsrådgiver (ca. 2 årsverk). Hvert år arrangeres det hundrevis av kurs, turer og aktiviteter over hele landet i regi av foreningen. Våre aktiviteter og turer er åpne for alle og er organisert av ildsjeler og frivillige i foreningen.

Foreningens fire hovedformål er:

1. Å være bindeledd mellom personer med botaniske interesser, både amatør- og fagbotanikere.
2. Å verne om naturen, særlig plantelivet.
3. Å fremme interessen for og kjennskapet til botanikk ved foredrag, ekskursjoner, utgivelse av medlemstidsskriftet "Blyttia" og evt. andre publikasjoner.
4. Å stimulere til botaniske undersøkelser av ulike arter.

Årene 2022 og 2023

Arbeidsprogram

Arbeidsprogrammet 2021-2022 ble vedtatt under det ekstraordinære landsmøtet i 2021 og arbeidsprogrammet 2023-2024 ble vedtatt under landsmøtet i 2022. Arbeidsprogrammet bestemmer hva foreningen skal jobbe med i denne perioden. Arbeidsprogrammet har 4 hovedmål med 14 underliggende tiltak. Satsningene bygger på å videreføre mye av det gode arbeidet som allerede skjer, men presiserer hva som skal fokuseres på spesielt.

Arbeidsprogrammets fire hovedmål er:

- Øke kunnskapen og interessen for norsk flora
- Jobbe for bevaring av trua og viktige naturtyper og planter
- Få en sterk og aktiv organisasjon
- Få flere medlemmer

Toårmeldingen tar sikte på å rapportere på arbeidet som er gjort innen organisasjonen for å oppnå målene i arbeidsprogrammet i perioden 2022-2023.

2022–2023 Oppsummering

Takket være formidabel innsats fra alle våre frivillige og fra et dedikert hovedstyre og stab har det skjedd mye bra i Norsk Botanisk Forening i denne perioden.

Det har vært en endring i staben hvor Jeanette Viken Bjerke har kommet inn som daglig leder og staben har vokst samtidig som vi har fått inn nye prosjekter. Ung Botaniker er forlenget med 3 nye år

fra 2023 og vi har fått nye aktive UB lag i Oslo og i Steinkjær. I tillegg har vi fått til et løft av kartleggingsarbeidet både via finansiering fra sparebankstiftelsen nasjonalt, og fra Viken fylkeskommune regionalt. Barnas blomstereng har kommet inn som et enormt stort prosjekt og har skapt mye positive ringvirkninger for foreningen.

I staben har vi jobbet mye med infrastruktur i form av ny medlemsdatabase, nytt regnskapssystem, nye rutiner og arbeidsfordeling for å lette arbeidet med administrasjon og ledelse og frigjøre mer ressurser til oppfølging av frivillige og organisasjonsutvikling. Dette er et pågående arbeid og vil bli viktig også i årene som kommer.

Organisasjon

Medlemsutvikling

Et av våre hovedmål er å styrke Norsk Botanisk Forening som et knutepunkt for alle med botanisk interesse, både amatør- og fagbotanikere.

Etter en konstant økning i medlemstall i mange år ble medlemsantallet noe redusert i 2022 og 2023.

Dette kan forklares med at i 2022 ble medlemskontingenten økt som vedtatt på landsmøtet i 2021 som førte til noe frafall. I 2023 ble det gjennomført en grundig gjennomgang av medlemsregisteret etter det ble tatt i bruk det nye medlemssystemet i 2022. I denne sammenheng ble det meldt ut omtrent 400 medlemmer i starten av 2023 fordi de ikke hadde betalt kontingenten sin i 2022, hvorav rundt 200 studentmedlemmer.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Medlemmer	1413	1407	1542	1558	1763	1954	2532	2601	2774	2817	2752	2532
Student-medlemmer	16	18	51	73	143	269	194	346	623	628	598	497

Tabell 1: Tabellen viser medlemsutviklingen i Norsk Botanisk Forening i perioden 2012-2023 (abonentene av Blyttia er ikke inkludert)

Landsmøte 2022

Norsk Botanisk Forening sitt landsmøte ble avholdt på Dovre 26.-28. august. Landsmøtet er Norsk Botanisk Forening sitt øverste og viktigste organ, det er her foreningens arbeidsplaner og retning settes. Landsmøtet tok for seg flere store diskusjonssaker slik som prinsippdokument og strategi for Sabima. Landsmøtet ble gjennomført med god styring og stort oppmøte blant delegatene.

Hovedstyret

Hovedstyret har i perioden 2022-2023 bestått av Kristin Bjartnes (styreleder), Andy B. Sortland (nestleder), Kristin Vigander, Anders Gunnar Helle, Konstanse Skøyen og May Berthelsen i tillegg til to varamedlemmer: Kamilla Svingen og Eir Abbedissen.

Styremøter

Det ble holdt seks hovedstyremøter i 2022 og seks i 2023. Styremedlemmene arbeider aktivt med å følge opp enkeltsaker og arrangementer i samarbeid med staben.

Økonomi

Foreningen er i en litt utfordrende økonomisk situasjon i den forstand at driftsstøtten fra Miljødirektoratet sammen med medlemskontingent ikke er tilstrekkelig for å dekke grunnaktivitetene i foreningen. Vi er fullstendig avhengig av prosjektstøtte for å kunne ha ansatte i staben og å kunne bistå med finansiering av aktiviteter lokalt.

Vi har historisk sett hatt en litt uoversiktlig regnskapsføring frem til 2022 hvor vi gikk over fra Excel til regnskapsprogrammet Tripletex, og samtidig fikk offentlig godkjent revisor. Regnskapet for 2022 bærer preg av denne oppryddingen. Men det skal samtidig kommenteres at vi har i perioden alltid hatt god likviditet og en solid finansiering fra eksterne hold. 2023 regnskapet er mye mer oversiktlig og alt tyder på at økonomien til foreningen vil være tilsvarende fremover.

Grunnorganisasjoner

Norsk Botanisk Forening har per utgangen av 2023 16 grunnorganisasjoner:

- Nordnorsk Botanisk Forening
- Trøndelagsavdelingen
- Vestland Botaniske Forening
- Sunnhordland Botaniske Forening
- Rogaland Botaniske Forening
- Agder Botaniske Forening
- Telemark Botaniske Forening
- Larvik Botaniske Forening
- Buskerud Botaniske Forening
- Innlandet Botaniske Forening
- Østlandsavdelingen
- Østfold Botaniske Forening
- Moseklubben
- Svalbard Botaniske Forening
- Sogn Botaniske Forening
- Norsk Lavforening

Staben i 2022-2023

Norsk Botanisk Forening sentralt har en liten stab som har som hovedoppgave å jobbe for å styrke grunnorganisasjonene, herunder: følge opp henvendelser fra våre medlemmer og tillitsvalgte, føre regnskap, drive medlemsdatabasen til foreningen, innkreve kontingent, gi ut medlemsbladet Blyttia, dele ut aktivitetsmidler, drive opplæring av frivillige, organisere kurs for tillitsvalgte, utvikle kurs og veiledningsmateriell og støtte opp under aktiviteter i grunnorganisasjonene.

I 2022 og 2023 hadde NBF rundt 4 årsverk i staben, fordelt på 8 personer. NBF har kun frie midler til å dekke redaktørstilling og en 25% administrativ stilling, resten av lønnsmidlene dekkes gjennom prosjektmidler og er derfor knyttet til gjennomføring av prosjekter som er i tråd med arbeidsprogrammet til foreningen. Det vil alltid være behov for flere frie midler som kan brukes til stadig bedre oppfølging av stabens administrative arbeidsoppgaver.

I 2022 og 2023 var følgende personer ansatt i NBF-staben:

- Jan Wesenberg er redaktør for medlemsbladet Blyttia i 50 % stilling.
- Jeanette Viken Bjerke har vært daglig leder i 100 % stilling.
- Rebekka Ween er prosjektleder for Barnas Blomstereng og Ung Botaniker prosjektet i 100% stilling fra 1. august 2022.
- Torunn Bockelie Rosendal prosjektmedarbeider for Ung Botaniker prosjektet i 30% stilling.
- Marlene Palm er ansatt i 100% stilling som organisasjonsrådgiver og har jobbet hovedsakelig med oppdatering av medlemsdatabasen og utsending av velkomstpakker til nye medlemmer sammen med å være prosjektleder for flere av våre prosjekter.
- Bernhard Askedalen i en deltidsstilling som prosjektleder for fremmede arter og validering.
- Sara Kristoffersson (fra 2023) i deltidsstilling som prosjektansvarlig for Verdens kuleste dag og regionalkoordinator for Barnas Blomstereng.
- Honorata Gajda gikk av som daglig leder i april 2022 og har tilbragt store deler av året 2022 og 2023 i permisjon.

Arbeidsprogram 2022-2023

Øke kunnskapen og interessen for norsk flora

1. Oppfordre / hjelpe til med å arrangere innføringskurs / videregående kurs i botanikk og kartlegging som er åpne for alle.

Norsk Botanisk Forening deler ut aktivitetsmidler til våre grunnorganisasjoner for å støtte opp om lokale kurs og arrangement som er åpne for alle. Aktivitetsmidlene går til å dekke alle praktiske kostnader ved arrangering av innføringskurs, videregående kurs og kartleggingskurs i regi av våre grunnorganisasjoner. I 2022 ble det delt ut 971 763 kr i aktivitetsmidler, i 2023 var det 1 093 499 kr som vant veien til grunnorganisasjonene. Aktivitetsmidler har på den måten bidratt til å øke kurstilbudet for medlemmer i foreningen. I tillegg til aktivitetsmidler har NBF sentralt direkte dekket kostnader for en del av de lokale kursene, og arrangert nasjonale kurs og samlinger.

Kursmaterieill

I tillegg til økonomisk støtte har NBF sentralt utviklet skoleringsmaterieill og kurs som har blitt gjort tilgjengelig for alle tillitsvalgte og lagt ut på våre nettsider.

Algenøkler

Vi har ferdigstilt oppdateringen av bestemmelsesnøkler for marine alger, herunder nøkler for

brunalger, grøninalger og rødalger. Nøkklene var utdaterte med tanke på systematiske navn fra 2006, i tillegg til en del systematiske endringer siden de først ble laget på 70-tallet av Jan Rueness. Algenøkklene ble oppdatert i samarbeid med Jan Ruenees og representanter i ekspertkomiteen for alger. I 2022 har vi ferdigstilt rapportserien med rapport 4 om metoder, ordforklaringer og artsregister.

Både algenøkklene og lanseringsfilmen ligger offentlig tilgjengelig på vår nettside:

<https://botaniskforening.no/marine-alger>

Videoserie om artsbestemmelse av mispler

Sunnhordland Botaniske Forening har jobbet i to år med prosjektet om mispel i Sunnhordland. Nå foreligger det et feltverktøy i form av et hefte som hjelper med å artsbestemme mispler. Dette er egnet til bruk i felt, i kombinasjon med annen bestemmelseslitteratur. I tillegg ble det opprettet et digitalt bildegalleri med høyoppløselige nærbilder som kan lastes ned og brukes fritt:

<https://alfharryphoto.smugmug.com/Mispel>

Dette prosjektet styrker kompetansen på artsbestemmelse og øker kunnskapen om misplenes utbredelse i regionen. Dette arbeidet ble dekket gjennom et annet prosjekt.

I 2022 fikk ressursbanken om mispler et tilskudd i form av 4 videoer som vil legges tilgjengelig på vår Youtube-kanal over nyttår. Videoserien består av:

Video 1. «Intro til mispelslekta og denne videoserien»

Video 2. «De to underslektene – og litt til ...»

Video 3. «Store mispler med store blader»

Video 4. «Små mispler med små blader»

Botanikkompendium i plantesystematikk revidert utgave

Plantesystematikk er læren om mangfoldet av planter, hvordan mangfoldet kan klassifiseres i grupper og plantenes utviklingshistorie (evolusjon). Systematikken gir den basiskunnskapen som er nødvendig for å studere biologisk mangfold, ved at systematikerne kartlegger hva som finnes av arter, deres morfologiske og genetiske variasjon samt deres utbredelse. I 2023 ble det publisert en ny revidert utgave av botanikkompendiet skrevet av Brita Stedje.

Skoleringstoff i Blyttia

Blyttia er Norsk Botanisk Forening sitt tidsskrift som utgis fire ganger i året, med både vitenskapelige artikler og lettfattelige skoleringstoff om ville planter i Norge. For å styrke artskunnskapen blant våre medlemmer har vi publisert flere artikler med skoleringstoff og grunnleggende botanikk i Blyttia i år. Hvert nummer inneholder et «Skoleringstoff»-kapittel der redaktør Jan Wesenberg presenterer «Venner som poserer sammen» der to forvekslingsarter presenteres side om side, og «Kvartalets villblomst» der en av Geir Arne Evje sine «ukens villblomst» bli publisert med flotte bilder og artskjennetegn.

I forbindelse med barnas blomstereng har er det også en del materiell som blir produsert, blant annet **et aktivitetshfte** for Barnas Blomstereng og påbegynt utviklingen av **læringsressurser for skoler**.

Digitale kurs og foredrag

I 2022-2023 har vi fortsatt det populære konseptet botanikktorsdag, en digital kursserie om en rekke temaer innenfor karplanter, alger, moser og lav. Kursserien var åpen for alle og vi hadde suksess med stort antall deltagere.

Introduksjonskurs til alger

Jan Rueness, professor emeritus på Universitetet i Oslo og har utarbeidet bestemmelsesnøkler til rød-, brun- og grønnalger og sammen med Katharina Nøkling Eide gjennomført tre digitale kurs for våre medlemmer med fokus på generell introduksjon til algegruppene, deres forekomst og systematikk, samt deres utviklingshistorie og økologiske betydning.

Karplanter og moser på den nye rødlista

Stadig flere karplanter og moser kommer inn på rødlista. Arealtap truer mange arter, mens stadig flere er i ferd med å bli klimaflyktninger uten steder å flykte til. Torbjørn Høitomt i Moseklubben forteller om den nye rødlisten for arter og ga et innblikk i metodikken som avgjør hvilken kategori artene havner ut i.

Årets mose 2022- Sprikemose

I 2022 er årets mose faktisk en hel slekt – med hele fem arter. Sprikemoser *Oncophorus* omfattet lenge bare tre kjente arter, men de siste årene har vi fått to nye. Denne oppdagelsen har skapt det totale kaos i denne slekta og det er like greit å bare glemme det man tidligere har kunnet om bestemmelse av artene i denne slekta. John Gunnar Brynjulvsrud i [Moseklubben](#) ga en innføring i sprikemoser.

Kystlyngheia

Februar/mars er det hovedsesongen for lyngbrenning ved kysten – I anledning dette gjennomførte vi en digital kampanje i sosiale medier og hadde et digitalt kurs med formål om å spre kunnskap om den fantastiske natutypen kystlynghei. Siri Haugum, fagansvarlig for kystlynghei ved Lyngheisenteret, ga en introduksjon til naturtypen kystlynghei, dens historie og viktighet for biologisk mangfold, samt siste nytt fra forskningsfronten.

Undervannsenger i Norge

Anders Lundberg, professor emeritus i geografi ved Universitet i Bergen, har i mange år arbeidet med undervannsenger i salt- og brakkvann og inviterte til et dypdukk under overflata for å bli kjent med karplanter slik som ålegras, havgras, tjerngras. Og hvordan noen av disse danner store enger, kan huse hundrevis av arter og bidrar til å dempe effektene av klimaendring og forsuringen av havet.

Livets opprinnelse og hvordan det utviklet seg

Klaus Høiland, professor emeritus på Seksjon for genetikk og evolusjonsbiologi ved Universitet i Oslo

inviterte til en foredragsserie på tre foredrag om livets opprinnelse. Foredragene er basert på hans bok «Livets opprinnelse – teorien om hvordan alt oppsto og utviklet seg».

Signalarter i skog

Helene Lind Jensen, naturforvalter og naturkartlegger i Biofokus fortalte om viktige skogmiljøer og ga en innføring i en håndfull signalarter for å inspirere flere til være med og bidra til å øke kunnskapen om hva som lever i skogen.

Thekla Resvoll og Hanna Resvoll-Holmsen – To kvinnelige pionerer i alpin og arktisk flora

I anledning kvinnedagen inviterte Inger Nordal, professor emeritus i biologi ved Universitet i Oslo, til foredrag om de to søstrene og deres viktige bidrag innen botanikken.

Hvordan lage en insektvennlig blomstereng?

Rebekka Ween, prosjektleder i Barnas Blomstereng, ga et kræsj-kurs i hvordan lage en insektvennlig blomstereng og svarte på mange spørsmål til engasjerte deltaker.

Gresskurs for nybegynnere

Felix Hernandez Nohr, stipendiat i evolusjonær plantebiologi ved NMBU, inviterte til en kveld om gressenes evolusjonshistorie, geografiske utbredelse, økonomiske rolle og generelle økologi. Han tok deltakerne med på et dypdykk ned i gressenes unike morfologi og viste frem diversiteten vi har i Norge med et utvalg artseksemplere og hvor man kan finne dem.

Frøinnsamling av ville markblomster

Ved å lage en blomstereng er det best å bruke frø fra den lokale blomsterengvegetasjonen. Ellen Svalheim fra NIBIO ga råd og inspirasjon til hvordan man samler inn frø av ville markblomster fra veikanter og artsrike kulturmarker for å etablere små blomsterenger.

Fremmede planter i Norge og i verden

I 2023 kom den nye norske fremmedartslista og naturpanelet lanserte den første globale rapporten om fremmede arter. Vigdis Vandvik fra ekspertkomiteen fortalte om hva disse nye rapportene inneholder, hva som er problemet med fremmede planter, hvordan utviklingen i Norge og i verden er, og hva kan vi og skal vi egentlig gjøre med dem?

Kjøttfangende blærer og botanisk kamikaze: når planter samspiller

I naturen samspiller arter med hverandre. Setter vi slike samspillet under lupen ser vi at naturen slettes ikke bare er harmonisk. Malene Østreng Nygård, forsker og kurator i botanikk ved Universitetet i Agder, fortalte om slike forunderlige og absurde samspill i naturen.

Alle de digitale kursene er blitt lagt ut på vår Youtube-kanal, og har vært delt i sosiale medier i løpet av året. Videoene har vist seg å være svært populære. Youtube kanalen vår har fungert som en kursarena, og alle kurs og foredrag har blitt lagt ut slik at de til enhver tid er tilgjengelig:

<https://www.youtube.com/channel/UCf3w9AoDf8seEyGMKo8M0GA/video>

2. Styrke foreningens arbeid med kartlegging, floravokteri og validering av artsfunn.

Vi ser at en satsing på kursing av våre frivillige gir varige resultater i form av økt kartlegging og bedre artskunnskap i det frivillige kartleggingsmiljøet. Kartleggings- og artskursene har bidratt med å øke både kvaliteten og mengden plantefunn som legges inn i artsobservasjoner.no.

Kartleggingsinnsatsen fra Norsk Botanisk Forening sitt frivillige kartleggingsmiljø bidrar på den måten til å gjøre store mengder artsdata tilgjengelig både for forvaltningen og forskningen, og bedre kunnskapsgrunnlaget ved revidering av rødlista og fremmedartslista.

Norsk Botanisk Forening har lange tradisjoner med kartleggingsarbeid og kursing av våre frivillige innen artskunnskap og feltarbeid. Vi har i tillegg jobbet med utvikling av skoleringsstoff og opplæringskompendier.

Kartlegging

Det frivillige kartleggingsmiljøet er avgjørende for kunnskapsgrunnlaget som brukes i forvaltningen i dag. Kartleggingsarbeid har lange tradisjoner i Norsk Botanisk Forening, og den samlede kartleggingsinnsatsen fra frivillige er svært omfattende. Hvert år legges det inn om lag 400 000-500 000 plantefunn i Artsobservasjoner, hvorav våre medlemmer står for brorparten av registreringene.

Floravokteri

Vårt prosjekt for overvåkning av sjeldne planter heter Floravokteri. Dette er et flerårig landsdekkende prosjekt som er gratis og åpent for alle. Målet er å inspirere flere til å komme seg ut i naturen og bli kjent med de botaniske skattene i nærområdet sitt, samtidig som turgåere bedriver folkeforskning i naturovervåkning og bidrar med verdifull informasjon om bestanden av sjeldne plantearter. Alle grunnorganisasjoner får tilbud om gratis kurs der de får opplæring i overvåkingsmodulen i artsobservasjoner i tillegg til at vi samler floravokterkoordinatorene til årlige møter.

I 2021 ble Norsk Rødliste for arter oppdatert og hele 297 karplanter er i dag på rødlisten. Man kan kalle rødlista et barometer på artenes tilstand. Arealendring er den aller største påvirkningsfaktoren på truet natur. Floravokteri bidrar til å skape bevissthet rundt hvilke truede arter som vokser i nærnaturen og hvilke naturskatter man står i fare for å miste. I 2022 gjennomførte vi en nasjonal floravoktersamling i Oslo, og i 2023 i Kristiansand.

Validering

For å sikre god kvalitet på nye og tidligere publiserte plantefunn i artsobservasjoner jobber vi for å rekruttere og utdanne artseksperter for å få validert flest mulig funn. Målet er å skape et nettverk blant nye og eksisterende validatorer for å bygge opp motivasjon og sikre lik valideringspraksis i hele landet. Vi ønsker på sikt å lage felles skoleringsmateriell og valideringseksamen innen utvalgte fremmede plantearter og rødlistede arter, i tillegg til å arrangere samlinger og arbeidsmøter for å få

validert flest mulig funn. Vi ser behovet for å lage en valideringsstrategi med oversikt over hvilke arter, slekter og familier som det er størst behov for å få validert, og rekruttere og utdanne dyktige artseksperter innen disse artsgruppene til å bli sertifiserte validatorer.

I 2022 arrangerte vi et kurs på mispelslekten (*Cotoneaster spp.*). Kurset skulle gi deltakerne kunnskap om artene i slekten som finnes i Norge, naturlig og fremmed. Kurset skulle også gi innføring i valideringsprosessen for funn rapportert i artsobservasjoner. Hensikten var at deltakerne på kurset sammen skal kontrollere rapporteringer som er gjort i de seneste årene, og fremtidig rapporteringer av slekten. I 2023 fortsatte vi dette arbeidet med valideringstreffe på Bømlo med Sunnhordland Botaniske forening som lenge har hatt et prosjekt gående på mispler. Helgen inneholdt videre opplæring i mispler, diskusjon om valideringsproblematikk og aktiv validering. Det ble også i 2023 startet en valideringsgruppe på lav. Disse hadde første samling i januar 2024. Her ble det gitt en grunnleggende innføring i validering i artsobservasjoner, verktøy, praksis o.l. samt status for valideringsarbeidet av lav. Helgen resulterte i over 2000 observasjoner validert.

Artsobservasjoner

NBF har vært med som samarbeidspartner i Artsobservasjoner siden starten i 2008 og står som «eier» av observasjonene av karplanter, moser, lav og alger. I 2015 ble versjon 2.0 lansert med et helt nytt brukergrensesnitt. I 2022 har det blitt gjort 391 363 registreringer i disse artsgruppene. I 2023 ble det lansert versjon 3.0. Denne inneholdt hovedsakelig en mobilversjon som skulle gjøre det lettere å registrere funn direkte på mobilen. Det blitt gjort 409 496 registreringer i de relevante artsgruppene i 2023.

Arbeid med trua og prioriterte arter

Arbeidet med truede og prioriterte arter har fortsatt i perioden. Allerede siden 2005 har NBF vært engasjert i arbeidet med handlingsplan for rød skogfrue *Cephalanthera rubra*. Dette arbeidet har fortsatt i perioden og de botaniske foreningene i Buskerud, Telemark, Østfold og Agder følger opp sine forekomster. Arbeidet har blitt støttet med midler fra Miljødirektoratet i 2022 og 2023, og midlene er kanalisert videre til de aktuelle grunnorganisasjonene. Det er utarbeidet årsrapporter for arbeidet med rød skogfrue for 2022 og 2023.

Flere av grunnorganisasjonene har vært engasjert i skjøtsel av lokaliteter med dragehode og myrflangre m.m.

Floristisk kartlegging

Det har i perioden 2022-2023 blitt arrangert florakartleggingsksamlinger i Kristiansand, Tromsø, Stavanger, Sunnhordland og Rygge. Trøndelags-avdelingen har hatt feltkurs på Dovre. Telemark Botaniske Forening har gjennomført spesielle kartleggingsturer gjennom hele året, mest i Grenlandsområdet. Buskerud Botaniske Forening har hatt sommerekursjoner med kartlegging. Østlandsavdelingen har hatt fiol- og marikåpekurs. Rogaland Botaniske Forening har et årlig mosekurs for nybegynnere. Moseklubben hadde et mosekurs for nybegynnere.

Foreningens kartleggingsaktiviteter skal i hovedsak finansieres gjennom Sabimas kartleggingsmidler.

Norsk Botanisk Forening nasjonalt får noe tilskudd til rene kartleggings og artkurs gjennom Sabima og artsdatabanken.

For perioden 2022-2023 har vi hatt en ekstraordinær finansiering på 1 100 000 kr i prosjektstøtte innen kartlegging, floravokteri og validering fra Sparebankstiftelsen. Samt at Buskerud Botaniske Forening, Østfold Botaniske Forening og Østlandsavdelingen har i 2023 hatt en florakartleggingssatsning med støtte fra Statsforvalteren i Viken. Dette har skapt et økt fokus på kartlegging i foreningen. Finansieringen fra sparebankstiftelsen er dessverre ikke videreført i 2024 og foreningene er igjen nødt til å søke finansiering til kartlegging enten lokalt fra sine respektive statsforvaltere, eller selv søke midler gjennom Sabimas kartleggingsmidler.

Kartlegging, validering og floravokteri er store samfunnsoppdrag hvor vi vil være nødt til å fortsette søke etter ekstra finansiering i årene fremover for å oppfylle ønsket progresjon innen prosjektene.

3. Være mer synlig i offentligheten, ved å levere artikler/kronikker/debattinnlegg i pressen, og ved å invitere presse og TV til arrangementer.

Norsk Botanisk forening har deltatt i kronikker i forbindelse med den store granryddedagen og er aktive i media i forbindelse med Villblomstenes dag. Utover dette har vi et stort mulighetsrom for å ta større del i det offentlige bildet dersom ressursene tillater det.

Av eksempler på tidspunkter hvor vi har vært synlige kan vi nevne:

Innslag i sammenheng med Villblomstenes dag

- 2022 på Radiokontakten på P1+:
<https://radio.nrk.no/serie/radiokontakten/sesong/202206/PLUV03009222#t=12m10s>
- 2023 på Godt selskap på P1+:
<https://radio.nrk.no/serie/godt-selskap/sesong/202306/PLUV02206823>

Artikler 2022

- Nationen: Ung planteekspert får naturgleden til å spire over hele landet
<https://www.nationen.no/unge-planteekspert-far-naturgleden-til-a-spire-over-hele-landet/s/5-148-31809>
- Nationen: Norge kan miste 25% av villblomstene – satser på floravoktere
<https://www.nationen.no/norge-kan-miste-25-prosent-av-villblomstene-satser-pa-floravoktere/s/5-148-149919>
- Nationen: Issoleie er kåret til årets villblomst 2022
<https://www.nationen.no/issoleie-er-karet-til-arets-villblomst-2022/s/5-148-148965>
- Bygdeposten: Får tilskudd til å følge opp sterkt truet plante i Modum
<https://www.bygdeposten.no/far-tilskudd-til-a-folge-opp-sterkt-truet-plante-i-modum/s/5-10-459069>

- Ringerikes blad: Advarer mot giftig plante: - Kan gi andregrads forbrenning
<https://www.ringblad.no/advarer-mot-giftig-plante-kan-gi-andregrads-forbrenning/s/5-45-1466790>

Artikler 2023

- Bømlo nytt: Norsk Botanisk Forening besøkte Moster
<https://www.bomlo-nytt.no/nyhende/i/onaolB/norsk-botanisk-forening-paa-moster>
- Moss avis: Biologer på kartleggingstur på Jeløy: - Vi er i planteparadis!
<https://www.moss-avis.no/biologer-pa-kartleggingstur-pa-jeloy-vi-er-i-planteparadis/s/5-67-1807450>

4. Bli kjent med det digitale landskapet og forsøke å utnytte det. (2023)

Dette er et nytt punkt for 2023 og 2024 og er fortsatt under arbeid. Vi startet arbeidet i 2023 med å kartlegge det digitale landskapet med formål om å tilgjengeliggjøre informasjonen for våre grunnorganisasjoner.

Samtidig har vi opprettet en avtale med nasjonalbiblioteket slik at Blyttia gjøres tilgjengelig for samfunnet gjennom nasjonalbibliotekets databaser.

Jobbe for bevaring av trua og viktige naturtyper og planter

5. Sette i gang skjøtsel og dugnader for å ta vare på truede arter og begrense spredning av fremmede arter. Videreføre nasjonal dugnad for å fjerne fremmede arter.

I perioden 2022-2023 ble det gjennomført mange dugnader og skjøtselstiltak for å ta vare på truede arter og naturtyper.

Den store granryddedagen er en stor seier for naturen, og viser at dersom man ikke gir seg, så er det mulig å fjerne invasive planter fra mange verneområder. Dugnadene har vært gjennomført i samarbeid med fylkesmenn, kommuner og grunneiere, og fokus har vært på bekjempelse av fremmede treslag i sårbare naturområder, som for eksempel kystlynghei eller verneområder. En solskinnshistorie er Sogn Botaniske Forening med Anders Gunnar Helle i spissen, som har fått med seg alle grunneiere på Vågsøy, Silda i Vestland fylke til å fjerne all sitkagrana på øya. Resultatet har vært at det for første gang på 40 år er nå sluppet ut sau på øya og det gamle kulturlandskapet med kystlynghei er restaurert igjen.

Både Buskerud Botaniske Forening, Østlandsavdelingen, Østfold Botaniske Forening (finansiert via andre parter) og Rogaland Botaniske Forening har i 2022-2023 drevet aktiv skjøtsel på flere lokaliteter av for eksempel myrflangre, myrsildre, dragehode, hvitmure og slåttemark.

Under følger en oppsummering av foreningens dugnads- og skjøtselsarbeid:

Slåttekurs

For å sette fokus på artsrikdommen i slåttemark og kulturlandskap og bidra til å stanse tapet av arter knyttet til artsrike blomsterenger har det blitt satt i gang flere slåttekurs og slåttedager i løpet av 2022-2023. Kursene har vært et viktig bidrag til å bygge opp kompetansen om slått i foreningen og det har blitt lagt ut informasjon om slått på våre facebooksider.

I 2022 og 2023 ble det arrangert slåttekurs i Nordmarka i Oslo, i tillegg til slått på Mikkelerud og slåttedag på Ola Narr i Oslo. Det var stor interesse rundt kursene, med mange engasjerte deltakere, god stemning og inspirerende kursholdere. Dette tyder på at det er en stor interesse for slått og at folk ønsker å lære mer om biologisk mangfold og kulturhistorie.

Nasjonal fremmedartsdugnad

I 2016 satt vi i gang nasjonal pøbelgrandugnad i samarbeid med Sabima, Naturvernforbundet og WWF med tilskudd fra Miljødirektoratet. Målet med den nasjonale dugnaden er å redde truede arter fra utryddelse og stanse spredning av invasive treslag i de mest sårbare naturområdene.

Den store granryddedagen var vellykket, med totalt 20 dugnader i løpet av 2022, og mange medieoppslag både lokalt og nasjonalt. De fleste dugnadene var konsentrert rundt den store dugnadshelga 24.-25. september, men det ble også arrangert dugnader løpende gjennom hele året.

For 2023 ble tilskuddsordningen for tiltak mot fremmede arter forandret slik at den store granryddedagen ikke ble gjennomført. Likevel ble det arrangert flere granrydde-dugnader i landet.

6. Videreføre godt samarbeid med Sabima, de andre biologiforeningene og interesseorganisasjoner innenfor relevante fagområder. Videreutvikle samarbeidet med Artsdatabanken og Miljødirektoratet.

NBF har hatt et godt samarbeid med Sabima, Artsdatabanken, Naturhistorisk museum, den nasjonale frøbanken, de andre biologiforeningene i Norge, WWF, Naturvernforbundet, de botaniske foreningene i Norden.

Vi har hatt møter med Artsdatabanken der det er blitt diskutert hvordan foreningen kan bidra med utviklingen av nettfiora, rødlista og fremmedartslista og styrking av det frivillige kartleggingsmiljøet innen botanikk. Vi har i tillegg et tett samarbeid med Artsdatabanken om å utvikle funksjoner for overvåking av arter i artsobservasjoner. De nye overvåkingsfunksjonene som ble lansert i 2019 er til stor hjelp for foreningens sitt floravokterarbeid. Takket være denne innsatsen kan vi nå overvåke bestandssituasjonen av truede planter og få historisk oversikt for hver lokalitet.

NBF har godt samarbeid med WWF, Sabima og Naturvernforbundet om viktige høringssaker og vårt fremmedartsarbeid, som den store granryddedagen, der vi har samarbeidet om organisering av

dugnader og felles informasjonskampanjer. Det har også blitt gjennomført flere samarbeidsmøter mellom de biologiske foreningene som Norges sopp- og nyttevekstforbund, Norsk Zoologisk Forening, Norsk Biologforening, Birdlife Norge og La Humla Suse, der saker av felles interesse har blitt diskutert, noe som har bidratt til felles prosjekter og arrangementer.

Nordisk samarbeid

Nordiskmøte arrangeres hvert år mellom de botaniske foreningene i Skandinavia. Der de botaniske foreningene i Danmark, Sverige og Norge deltar, i tillegg deltar ofte representanter fra botanikkmiljøet på Island og Finland. Det Nordiske samarbeidet er verdifullt for å dele erfaringer og tips om aktuelle aktiviteter og kampanjer innen botanikkområdet, som for eksempel Villblomstenes dag som er et felles nordisk arrangement, florakartlegging, medlemsblad, og floravokteri.

Sabima

NBF har hatt et godt samarbeid med vår paraplyorganisasjon Sabima. Sabima har orientert oss om viktige nasjonale saker, og vi har blitt med på noen viktige høringsuttalelser. Styreleder Kristin Bjartnes ble valgt inn som vara til styret i Sabima i 2021 og har vært foreningens representant i 2022. I tillegg har representanter fra NBF-styret og daglig leder vært med på noen av Sabimas styremøter. Norsk Botanisk Forening har i tillegg vært med i styringsgruppa for kartleggingsmidler i 2022 med styreleder; Kristin Bjartnes som representant for foreningen og daglig leder; Jeanette Viken Bjerke som vara. I 2023 har Marlene Palm tatt over plassen til Kristin Bjartnes i styringsgruppa. Målet for styringsgruppa er å fordele kartleggingsmidler mellom de biologiske foreningene som er med i Sabima.

7. Arbeide for å bevare nærnatur og 100-meterskoger. (2023)

I hovedsak er det Sabima som paraplyorganisasjon for de biologiske foreningene som jobber opp mot politiske miljøer og forvaltningsmyndigheter for å sikre bevaring av det biologiske mangfoldet i Norge.

I Norsk Botanisk Forening er det tillitsvalgte og medlemmer i grunnorganisasjonene som kan mest om den lokale naturen og som best kan arbeide for å bevare nærnaturen. Formidling om nærnaturen skjer ved å arrangere lavterskelturer, kartlegging og kurs der folk bor. Dette er et arbeid som er pågående gjennom det alle meste av aktivitetene som blir arrangert i lokal regi.

I tillegg har Østlandsavdelingen, sammen med Naturvernforbundet Lørenskog fokusert på å snakke opp naturen og artsmangfoldet ved å jobbe opp mot kommunen og informere om spredning av fremme arter og egnet klipping av veikanter.

Få en sterk og aktiv organisasjon

8. Videreutvikle design og funksjonalitet på vår nettside, samt innføre dette for grunnorganisasjonene. Nettsidene bør være oppdaterte og aktuelle hele tiden.

I 2022 og 2023 har vi fortsatt arbeidet med utvikling av nettsidene. Hjemmesiden er å plass med en uniform utforming, presentasjon av foreningen og våre grunnorganisasjoner med kontaktinformasjon og relevante lenker, i tillegg til presentasjon av årets villblomst og noen plantefamilier med morsomme fakta og videoer. Kalenderen viser oversikt over aktiviteter og kurs i foreningen.

I tillegg til å jobbe med nettsidedesign og innhold har staben arbeidet med å lære opp våre tillitsvalgte og utvikle opplæringsmateriell i de nye kalender- og nettsidefunksjonene. Alle grunnorganisasjonene har fått innlogging og passord til egne nettsider og til kalenderløsningen, som både er felles og som viser grunnorganisasjonenes aktiviteter på egne nettsider. Det jobbes med et felles uttrykk for NBF, farge, skrifttyper, logo, etc. slik at vi kan få en felles designprofil. Alle grunnorganisasjoner har fått tilbud om å lage nye nettsider innenfor denne malen.

Det arbeides kontinuerlig med nettsiden som formidlingsverktøy, og staben forsøker å alltid ha nettsiden oppdatert og aktuell.

9. Få et godt digitalt medlemssystem som kan benyttes av grunnorganisasjonene og NBF sentralt. Jobbe for at aktivitetskalenderen tas i aktiv bruk i grunnorganisasjonene.

I 2022 fikk NBF et nytt medlemsdatabasesystem, Styreweb. Målet var å gå over til et nettbasert medlemsdatabasesystem som gjorde det mulig for alle grunnorganisasjoner å få løpende tilgang til oppdaterte medlemslister, i tillegg til å gjøre det lettere å kreve inn medlemskontingenten.

Det har vært en lang og krevende prosess, som har tatt opp mye arbeidskapasitet i staben i løpet av 2022 både med egenopplæring, men også med opplæring av våre tillitsvalgte.

Ved utgangen av 2022 har det nye systemet begynt å lande i foreningen og det virker som at det nye systemet vil oppfylle kravene satt.

Staben gjennomfører årlig kurs i kalenderfunksjon og alle grunnorganisasjoner har fått innlogging til kalenderen. Vi ser med glede at det stadig er flere som benytter seg av dette, men har alltid mer å hente.

10. Arbeide for å øke kapasiteten i sentraladministrasjonen og hovedstyret til å besvare henvendelser fra tillitsvalgte og gi raske tilbakemeldinger.

Ved å fordele arbeidsoppgaver mellom stab og styret, samt å frigjøre arbeidstid hos administrasjonen i pressperioder forsøker vi å tilrettelegge for flytende kommunikasjon mellom stab, styre og tillitsvalgte.

Vi jobber kontinuerlig med interne rutiner, som forhåpentligvis vil bidra til å minimere den høye belastningen som til tider ligger på administrasjonen.

Informasjonsmailene til tillitsvalgte har som formål å svare ut en del spørsmål vi forventer, og stadig mer informasjon og ressurser legges tilgjengelig for tillitsvalgte i vårt dropbox-arkiv.

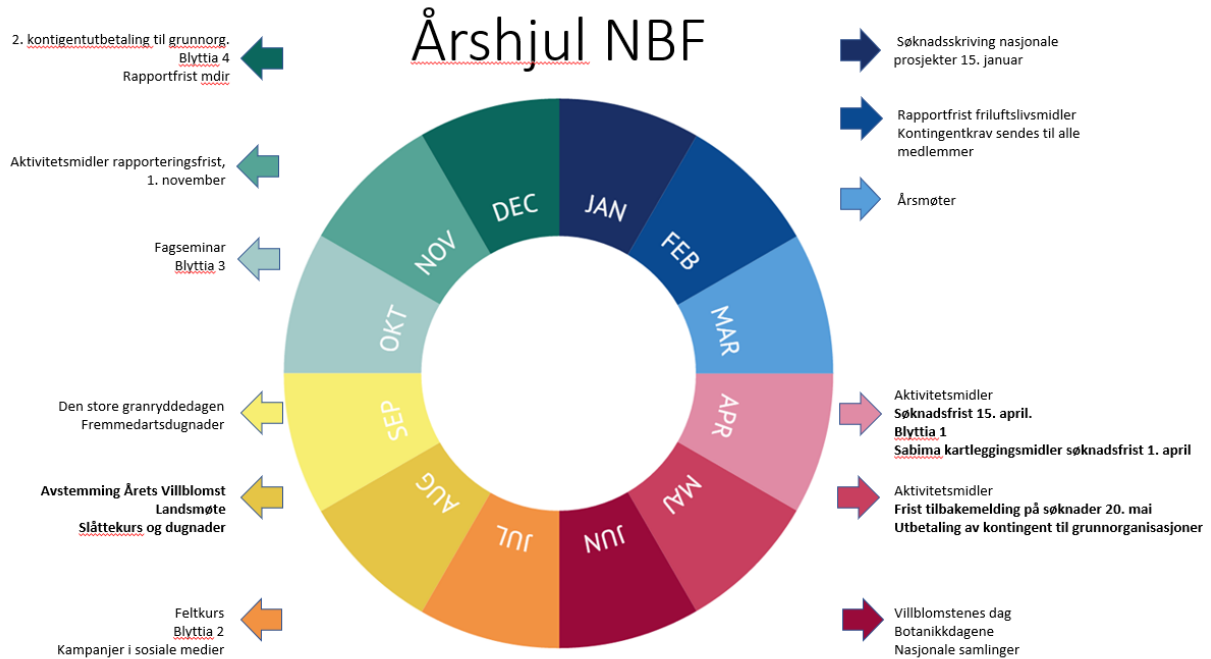
11. Ha oppdaterte Facebook-sider og oppfordre og hjelpe grunnorganisasjonene til å ha det samme.

Norsk Botanisk Forening sine facebook-sider har vært vår hovedkanal til å formidle blomsterglede og botanisk kunnskap i sosiale media i tillegg til egen Instagram-konto. Facebook-sidene har vært brukt til å spre kunnskap om ville planter, dele informasjon om nasjonale arrangementer som Villblomstenes dag og granryddedager, vise fram foreningens arbeid, og dele informasjon om kartleggingskonkurranser. I 2016 satte Geir Arne Evje i gang «Ukens villblomst» som er en ukentlig post med flotte bilder og tekst om en ny villblomst hver mandag. Det har i tillegg blitt delt videoer om blomsterturer og utviklet egne facebook-kampanjer om for eksempel fremmede og truede plantearter. Som et resultat av dette arbeidet har antall følgere på Facebook økt til ca. 11 000 følgere i 2022 og til 12 000 følgere i 2023. NBF er i tillegg aktive på facebook-gruppa Villblomster, hvor flere av våre aktive er fungerende administratorer og Jan Wesenberg er blitt vår lokale kjendis som formidler kunnskap om karplanter på en grundig måte med forklaringer som vi alle kan forstå. Villblomster-gruppa har nesten 46 000 medlemmer i skrivende stund.

Nesten alle av våre grunnorganisasjoner har egne facebook-sider og/eller -grupper, og alle har fått tilbud om hjelp og veiledning til å opprette facebook-sider fra staben. Staben har laget en presentasjon med tips og triks til bruk av sosiale media.

12. Arbeide etter et årshjul som gjøres kjent for alle grunnorganisasjonene for å sikre forutsigbarhet og god kommunikasjon i foreningen.

Vi har et generelt årshjul som vi jobber etter og som viser de viktigste frister. Ellers har vi en detaljert arbeidsplan internt som tar for seg store deler av arbeidsoppgavene våre fordelt på tema og prosjekt.

Årshjulet ligger tilgjengelig i NBFs tillitsvalges dropbox-mappe sammen med en rekke andre ressurser.

13. Opplæring og oppfølging av ulike ledd i organisasjonen i voksenopplæringsloven og bruk av voksenopplæringsmidler. (2023)

I 2022 har vi begynt å tilby alle tillitsvalgte en opplæring i Studieforbundet for natur og miljø sitt arbeid og hvordan alle kan søke kursstøtte fra dem. Studieforbundet er et serviceorgan som administrerer og formidler statstilskudd til kursarrangørene for å gjøre kunnskap tilgjengelig for flest mulig.

Tilbudet om opplæring ble godt tatt imot i 2023, men det er mye rom for bedre utnyttelse av støtteordningen til studieforbundet. I 2024 var ingen foreninger som melde seg på dette kurset, så her må samtlige foreninger ta grep for å oppfylle dette punktet i arbeidsplanen.

Få flere medlemmer

14. Jobbe for rekruttering av nye medlemmer og lage aktivitetstilbud for alle aldersgrupper, nybegynnere og viderekomne.

Ved å ha et variert aktivitetstilbud og sammen jobbe med kommunikasjon av tilbudene våre vil vi øke andelen mennesker vi når med tilbudene våre og på sikt få et større publikum og flere medlemmer.

Vi bruker alle våre arrangementer aktivt for å formidle foreningens formål og tilbud. På den måten kan man si at alt vi gjør som er rettet ut mot et større publikum er med på å rekruttere nye medlemmer til foreningen. Villblomstenes dag er et massivt utstillingsvindu for foreningen, kartleggingsarbeid, skjøtsel, dugnader og floravokteri appellerer til de som ønsker å gjøre en innsats for naturen, Ung Botaniker prosjektet retter seg mot studenter og unge, blomsterengarrangementene når ut til grunneiere. Sammen har disse arrangementene økt publikummet vår betraktelig de siste årene. I tillegg har det digitale tilbudet ført til at vi har nådd et publikum som vi ikke ellers ville nådd.

I 2022 har vi startet et stort nytt nasjonalt prosjekt, Barnas Blomstereng. Målet med prosjektet er å etablere blomsterenger med ville planter sammen med barn unge på skoler rundt om i landet. Helt spesifikt ønsker vi å etablere blomsterenger på minimum 20 skoler over hele landet og samtidig utdanne minimum 1000 nye Blomsterhelter. I 2023 har prosjektet virkelig tatt av. Vi har fått etablert blomsterenger på 9 nye skoler, og testet ut et pilot-prosjekt på en veldig entusiastisk barnehage. Vi har lært opp over 500 nye blomsterhelter blant barn og unge i prosjektet, og 20 nye frivillige i prosjektet. Vi har også fått mange forespørsler om blomstereng-kurs i forhold til prosjektet, og har holdt fem blomsterengkurs igjennom året. Sist, men ikke minst, har vi begynt å lage gode læringsressurser til skoler som vil lage sin egen blomstereng, både fysisk og digital. Dette gjør det lett å dele informasjon med skoler og barnehager som vil lage blomstereng med ikke får plass samme år i prosjektet.

Flerkulturelle turer som finansiert prosjekt via miljødirektoratet ble lagt ned i 2022. Vi har fortsatt å prioritere det ved å legge den inn som en del av Villblomstvandringene. Vi vil samtidig oppfordre flere til å jobbe med det.

Denne variasjonen i tilbudet er så vesentlig for at vi skal kunne tilby noe til hele medlemsmassen, og er en viktig hjørnestein for at vi skal kunne være bindeleddet mellom fagbotanikere og amatører.

Med vennlig hilsen

Jeanette Viken Bjerke

Jeanette Viken Bjerke
Daglig leder
Norsk Botanisk Forening

Marlene Palm

Marlene Palm
Organisasjonsrådgiver
Norsk Botanisk Forening

